

ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМИ Й МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Бондаренко К.В., к.ю.н., доцент

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
вул. Фонтанська дорога, 23, м. Одеса, Україна
bondarenkokate@gmail.com*

Статтю присвячено визначенню та характеристиці форм і методів державного управління. Увагу приділено виокремленню особливостей форм та методів державного управління. Охарактеризовано наявні теоретичні класифікації форм і методів державного управління. Зроблено висновки щодо основних підходів до визначення й класифікації форм та методів державного управління.

Ключові слова: державне управління, форми державного управління, класифікація форм державного управління, методи державного управління, класифікація методів державного управління.

К ВОПРОСУ О ФОРМАХ И МЕТОДАХ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ

Бондаренко Е.В.

*Национальный университет «Одесская юридическая академия», ул. Фонтанская дорога, 23, г. Одесса, Украина
bondarenkokate@gmail.com*

Статья посвящена определению и характеристике форм и методов государственного управления. Внимание уделяется выделению особенностей форм и методов государственного управления. Также охарактеризованы теоретические классификации форм и методов государственного управления. Сделаны выводы об основных подходах к определению и классификации форм и методов государственного управления.

Ключевые слова: государственное управление, формы государственного управления, классификация форм государственного управления, методы государственного управления, классификация методов государственного управления.

TO THE QUESTION OF FORMS AND METHODS OF THE STATE MANAGEMENT

Bondarenko K.V.

*National university "Odesa law academy", str. Fontanska road, 23, Odesa, Ukraine
bondarenkokate@gmail.com*

The term "form" is used by almost all science fields, because is inseparably connected with the category "content". That is why it would be impossible to comprehend the essence and content of some phenomena without researching its form. Not less important is the term "methods" that are the means, with the help of which are researched and analyzed even the most complicated categories. The forms and methods occupy a substantial place also in the state management institute, because they are helping to define the mechanism of the state management realization, to observe its' dynamic and to analyze its essence. Despite the great number of the scientific researches of the national scientists concerning the definition and the essence of the state management forms and methods, by this day the administrative law science have not reached the single position on those categories. To our mind, the research of the term "the state management forms and methods" is relevant today.

The article is given up to the definition and characteristic of the state management forms and methods. The attention is devoted to marking out of the specific features of the state management forms and methods. There are characterized the existing theoretical classifications of the state management forms and methods. There are made out some conclusions concerning the main approaches to the definition and classification of the state management forms and methods.

After making a characteristic of the state management forms and methods it's possible to make some conclusions. The question of the definition of the state management forms and methods is not a less-researched question in the modern administrative law science; nevertheless, the existing huge amount of scientific researches of those categories generates the huge amount of approaches to their understanding. The most common definition of the state management form, which let to determine the essence of its' term, is the following: state management forms should be understood as an external expression of the content of the concrete similar actions that are continuously realized by the state management bodies, their representatives or office servants with the aim of realization of the state management functions. The approaches to the classification of the state management forms on types also diverse, but all scientists (with the other criteria of classification) mark out as the main criteria beginning or not beginning of the juridical significant consequences, on the basis of which forms are divided on legal and unlawful. State management methods are understood as means of realization of the powerful-organizational influence of the managing subjects on the objects. State management methods, as a rule, are divided on general and special methods. Separately there should be mentioned the special role of the general methods of influence (persuasion and compulsion) during realization of the state management.

Key words: state management, forms of the state management, classification of the state management forms, methods of the state management, classification of the state management methods.

Поняття «форма» використовується майже всіма галузями знань, оскільки нерозривно пов'язується з категорією «зміст». Філософія розуміє форму як упорядкованість змісту, його внутрішній зв'язок і порядок. Тобто без вивчення форми будь-якого явища неможливо досягнути його сутності та змісту. Не менш важливим є поняття методів, які є засобами, за допомогою яких досліджуються й аналізуються навіть найскладніші категорії. Поняття форм і методів посідають вагоме місце також в інституті державного управління, оскільки допомагають визначити механізм здійснення державного управління, простежити його динаміку та проаналізувати сутність. Через стрімкий розвиток державного управління на сучасному етапі розвитку України вивчення форм і методів державного управління залишається актуальним для науки адміністративного права.

Питанням визначення сутності, характеристики й розроблення класифікації форм і методів державного управління приділяли увагу такі вчені, як В.Б. Авер'янов, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, Л.Р. Біла-Тіунова, І.П. Голосніченко, С.В. Ківалов, Ю.М. Козлов, В.К. Колпаков, О.П. Коренев, О.В. Кузьменко, В.Я. Малиновський, С.О. Мосьондз та інші. Їх думки знайшли відображення в публікації. Форми й методи державного управління в межах адміністративно-правової науки розглядалися, окрім названих науковців, також низкою інших, не менш авторитетних дослідників, серед яких можна назвати Є.О. Агєєву, А.С. Васильєва, Р.Ф. Васильєва, В.І. Новосолова, І.М. Пахомова, Г.І. Петрова, Б.Б. Хангельдієва та інших. Водночас, незважаючи на велику кількість наукових праць, присвячених цьому інституту, питання про форми й методи державного управління, їх поняття, види, критерії класифікації залишаються дискусійними.

Отже, метою статті є аналіз сутності, характерних рис та видів форм і методів державного управління.

Державна влада не може реалізовуватись сама по собі. Вона має бути представлена (виражена) у певних діях, які сприймаються як такі, що містять державно-владні накази керуючого впливу. Такі дії, по-перше, являють собою чітко виражені в реальній дійсності вольові положення держави; по-друге, вони виходять від конкретних суб'єктів, які розкривають інтереси держави (суб'єктів із державно-владними повноваженнями); по-третє, їх вплив реально відчують численні державні та громадські структури, а також фізичні особи.

Державне управління зовнішньо виражається в конкретних, реальних, відчутних діях державних органів і посадових осіб. Так, зміст державно-управлінської діяльності набуває потрібної форми та піддається чіткому сприйняттю.

Довідкова література визначає поняття «форма» (з лат. зовнішність, устрій) як «зовнішній вигляд, обрис предмета; будь-який зовнішній вираз якого-небудь змісту» [1].

Варто зазначити, що сучасна адміністративно-правова література поряд із терміном «форми державного управління» містить такі поняття, як «форми реалізації виконавчої влади», «адміністративно-правові форми» тощо. Їх доцільно сприймати як схожі за сенсом і проявами [2].

Під час визначення форми управлінської діяльності, як правило, мова йде не про дії суб'єктів управління, а про їх зовнішнє вираження (зовнішній вияв), оскільки дії залежно від характеру й форми вираження становлять той чи інший зміст цієї діяльності. С.О. Мосьондз визначає форму державного управління як зовнішньо виражену дію органів виконавчої влади та інших суб'єктів державного управління або їхніх посадових осіб, здійснену в межах їх компетенції з метою досягнення поставлених перед ними мети й завдань.

Форми державного управління мають як внутрішнє, так і зовнішнє спрямування. Зміст зовнішньої діяльності органу державного управління полягає в безпосередньому впливі того чи іншого органу виконавчої влади на відповідний об'єкт, що перебуває в його підпорядкуванні. Інакше мета управління взагалі не досягається. До внутрішньої специфіки необхідно віднести управлінські дії, які мають внутрішньоорганізаційний характер і забезпечують порядок роботи окремого виконавчого органу. Прикладом форм державного управління, що мають зовнішнє спрямування, може бути діяльність Кабінету Міністрів України щодо місцевих державних адміністрацій. У свою чергу щоденні управлінські дії, здійснювані в інтересах забезпечення роботи самого Кабінету Міністрів України, мають внутрішнє спрямування.

Отже, під формами державного управління варто розуміти зовнішнє вираження змісту конкретних однорідних дій, що безперервно виконуються органами державного управління та їх представниками чи посадовими особами з метою реалізації функцій державного управління [3].

Аналіз наукової літератури щодо визначення й характеристики форм державного управління дає змогу виокремити такі їх специфічні риси:

- 1) форми управлінської діяльності характеризуються помітною самостійністю та універсальністю щодо конкретних галузей і сфер державного управління. Між ними немає жорсткої залежності та взаємообумовленості. Через це одні й ті ж форми успішно застосовуються в різних галузях і сферах [4];
- 2) у своїй сукупності складають систему, компоненти якої тісно взаємодіють, проте не є взаємозамінними [5];
- 3) форми управлінської діяльності прямо чи опосередковано обумовлюються тими юридичними приписами, за допомогою яких держава регулює діяльність виконавчої влади [2];
- 4) за допомогою системи форм забезпечуються підтримка встановленого порядку, використання в інтересах і цілях державного управління потенціалу недержавних структур і громадян, гласність та врахування громадської думки, зміцнення законності, дисципліни й організованості;
- 5) форми виражають зміст конкретних однорідних дій, що безперервно виконуються органами державного управління та їхніми представниками або посадовими особами;
- 6) вибір однієї із цих форм державного управління обумовлюється тими цілями, які ставить перед собою держава та які залежать від існуючого політичного режиму;
- 7) форма державного управління обумовлює вибір методів управління, через які реалізуються цілі держави;
- 8) однією з основних ознак демократичної форми державного управління є делегування управлінських повноважень відповідним органам державної влади. Тобто за демократичних форм державного управління держава не виступає тим суб'єктом, який може здійснювати будь-який вплив на суспільство [6, с. 38].

У теорії адміністративного права існують різні погляди на види форм державного управління. Так, розрізняють чотири основні форми управлінської діяльності: 1) видання нормативних актів управління; 2) видання індивідуальних (ненормативних, адміністративних) актів управління; 3) проведення організаційних заходів; 4) здійснення матеріально-технічних операцій.

Залежно від настання чи ненастання юридичних наслідків виділяють правові форми, пов'язані з встановленням і застосуванням норм права, та неправові форми, тобто проведення тих чи інших управлінських дій, безпосередньо не пов'язаних із прийняттям юридичних актів управління [7].

Серед правових форм управління виділяють такі: а) видання правових актів управління; б) укладення угод (договорів); в) здійснення інших юридично значимих дій. До неправових форм управління належать організаційні дії (проведення нарад, зборів, обговорень, перевірок, розробка прогнозів, програм, здійснення бухгалтерського, статистичного, податкового обліку, проведення прес-конференцій тощо) та матеріально-технічні операції (діловодство, виконання постанов про застосування заходів адміністративного примусу, адміністративних стягнень, складення довідок, звітів, видання юридичних актів тощо) [8].

У юридичній науці прийнято додатково виділяти структурні та процесуальні форми. Структурна форма передбачає здійснення дій, спрямованих на створення, удосконалення організаційної структури органів державного управління, оскільки категорія «структура» відображає побудову й внутрішню форму системи.

Наявність процесуальної форми управління обумовлюється тим, що в управлінні чільне місце посідає відповідний процес, який складається з певних стадій, що має циклічний характер, і кінцевим результатом якого є прийняття управлінського рішення. Процесуальна форма також має належати до форм управління, оскільки процес управління супроводжує діяльність кожного органу, підрозділу, служби тощо. Проте формою управління варто вважати не управлінське рішення, а діяльність, що сприяє процесу прийняття рішення [8].

С.О. Мосьондз виділяє структурні форми державного управління, що виражають організацію самої управляючої системи суб'єктів, які входять до неї (органи, внутрішні підрозділи органів); процедурні

форми державного управління, що відображають належно оформлені дії, які вимагаються в процесі управлінської діяльності; форми зовнішнього вираження управлінської діяльності, які у свою чергу поділяються на правові й неправові [9, с. 66].

На думку О.П. Коренева, можна виділити такі форми управління:

- 1) за змістом: правоустановчі та правозастосовні;
- 2) за цілеспрямованістю: внутрішні й зовнішні;
- 3) за способом вираження: словесні та конклюдентні.

Дещо іншу класифікацію пропонує Ю.М. Козлов:

- а) за ступенем юридичного вираження: основні та ті, що базуються на них;
- б) за досягнутим результатом: позитивне регулювання й реакція на негативне явище;
- в) за обсягом: загальнообов'язкові або адресовані конкретному об'єкту;
- г) за спрямованістю: вплив на суспільні відносини у сфері державного управління або на діяльність підлеглого управлінського персоналу;
- д) за суб'єктами: односторонньо виражені, дво- чи багатосторонні;
- е) за юридичним змістом: дозвольні, заборонні, приписуючі [10, с. 171].

На нашу думку, можна погодитись із позицією Д.М. Бахраха, який зазначає, що, незважаючи на різне трактування питання щодо форм державного управління, усі адміністративісти розрізняють правові й неправові форми адміністративної діяльності, а вже потім виділяють різновиди першої та другої груп. Відповідно, можна вести мову про єдиний загалом підхід до розуміння й класифікації форм державного управління [11, с. 423-424].

Словник надає дефініцію методу як способу пізнання, дослідження або практичного здійснення чогось тощо [12].

У теорії адміністративного права не існує єдиного підходу щодо визначення методів державного управління. Так, методи державного управління визначаються як способи цілеспрямованого впливу на поведінку громадян, а також діяльність підприємств та організацій, органів, служб і службовців апарату державної виконавчої влади в інтересах забезпечення оптимального рівня виконання вимог законодавства [13, с. 67]; як сукупність засобів здійснення управлінських функцій держави [14, с. 121]; як різні способи, прийоми й засоби цілеспрямованого, організуючого впливу суб'єктів управління на об'єкти [15, с. 184]; як спосіб практичної реалізації управлінських функцій шляхом організаційно-розпорядчого впливу суб'єкта управління на поведінку та суспільну діяльність керованого об'єкта [11, с. 365]; як надана суб'єктам державно-управлінської діяльності нормами адміністративного права можливість результативно вирішувати поставлені перед ними завдання [16, с. 155].

Тобто під час визначення суті методів державного управління наголос робиться або на методі як способі (засобі) впливу на об'єкт управління, або на методі як способі реалізації владної компетенції. Таким чином, можна виокремити два основні підходи до дефініції методів державного управління.

У найбільш загальному вигляді методи державного управління – це способи здійснення владно-організуючого впливу керуючих суб'єктів на керовані об'єкти. Ідеться про конкретні способи реалізації функцій управління. Одним із ключових термінів цього визначення є поняття «цілі». Тобто методи державного управління виявляються обумовленими загальною системою відносин держави й суспільства залежно від цілей держави [6, с. 39].

Методи управління можуть бути виявлені лише у сфері взаємодії суб'єктів та об'єктів управління. На цьому важливо наголосити, оскільки в науковій літературі методами управління називають графічні, технічні, математичні, соціологічні та інші методи. Зрозуміло, що вони так чи інакше пов'язані з процесом управлінського впливу (наприклад, з підготовкою управлінського рішення), однак безпосередньо цей вплив не виражають, а тому за своєю суттю не можуть розглядатись як власне методи управління. Наведені прийоми й засоби вирішення певних завдань посідають щодо методів управління допоміжне місце, використовуються в інтересах внутрішньоорганізаційного обслуговування власне управлінських процесів [17].

Особливості методів державного управління в цілому полягають у таких аспектах:

- 1) вони реалізуються в процесі державного управління;
- 2) вони виражають управлінський (упорядковуючий) вплив суб'єктів управління на об'єкти управління, становлять зміст цього впливу та завжди мають своїм адресатом конкретний об'єкт (індивідуальний чи колективний);
- 3) у методах державного управління завжди міститься управлінська воля держави. Саме вони є державно-владними приписами органів управління. У них виражаються повноваження юридично-владного характеру, що належать цим органам;
- 4) вони використовуються суб'єктами державного управління як засіб реалізації закріпленої за ними компетенції. Це означає, що юридична сила методів завжди перебуває в межах повноважень того органу, який їх використовує;
- 5) методи, як і будь-який зміст, мають свою форму, своє зовнішнє вираження. Засобом зовнішнього вираження методів державного управління є форми державного управління [5];
- 6) усі методи, які використовуються в процесі управління, практично пов'язані між собою, доповнюють один одного, використовуються в органічній єдності [18].

У літературі не існує єдиної загальноприйнятої класифікації методів управління. Деякі науковці об'єднують методи державного управління в дві групи (методи переконання та примусу), а також розрізняють адміністративний та економічний методи.

Поширеною є класифікація методів державного управління на загальні та спеціальні. Загальні методи управління застосовуються на найважливіших стадіях управлінського процесу, а спеціальні – під час виконання окремих функцій або на окремих стадіях процесу управління. До загальних методів відносять такі: контроль і нагляд; метод прямого й непрямого (опосередкованого) впливу; адміністративні та економічні методи; регулювання, керівництво, управління [17].

Існує класифікація, за якою методи управління можна умовно поділити на методи пізнання (пізнавально-програмуючі) та методи впливу (організаційно-регулюючі). Методами пізнання необхідно вважати способи, шляхи дослідження стану реальних об'єктів (процесів, явищ), перспективи їх змін і наукового обґрунтування застосування методів впливу на ці об'єкти з метою їх регулювання. Залежно від ступеня загальності сфери їх застосування прийнято розрізняти загальний, загальнонауковий та спеціально-науковий методи.

Організаційно-регулюючі методи управління (методи впливу) – це способи, прийоми організації й регулювання процесів і явищ із метою їх удосконалення. До них належать переконання, адміністративні, економічні, психологічні, методи, примус [18].

Ю.П. Битяк, розглядаючи питання класифікації методів державного управління, вказує, що традиційно управлінські методи в цілому поділяються на наукові та ненаукові, демократичні й диктаторські, державні та громадські, адміністративні й економічні, прямого та непрямого впливу, загальні й спеціальні [7]. Ґрунтовну класифікацію розробив В.Я. Малиновський, виокремивши такі критерії систематизації, як функціональний зміст, спрямованість впливу, організаційні форми, характер управлінського впливу [19].

Отже, можна стверджувати, що в питанні класифікації форм державного управління (які найчастіше поділяються на правові та неправові) методи державного управління, як правило, поділяють на загальні та спеціальні. Окремо варто вказати на особливу роль загальних методів впливу (переконання й примусу) під час здійснення державного управління.

Таким чином, питання визначення форм і методів державного управління є достатньо проаналізованими в сучасній науці адміністративного права, однак наявна велика кількість досліджень цих категорій зумовлює також велике розмаїття підходів до їх розуміння. Найбільш загальним визначенням форми державного управління, що дає змогу встановити сутність цього поняття, є таке: це зовнішнє вираження змісту конкретних однорідних дій, які безперервно виконуються органами державного управління та їх представниками чи посадовими особами з метою реалізації функцій державного управління. Підходи до класифікації форм державного управління на види також різняться, однак усі науковці поряд з іншими підставами розмежування виокремлюють як основний критерій настання або ненастання юридично значущих наслідків, за яким форми поділяють

на правові й неправові. Під методом державного управління розуміють способи здійснення владно-організуючого впливу керуючих суб'єктів на керовані об'єкти. Методи державного управління, як правило, поділяють на загальні та спеціальні. Окремо необхідно вказати на особливу роль загальних методів впливу (переконання й примусу) під час здійснення державного управління.

Перспективами подальших досліджень є аналіз вибору та застосування конкретних форм і методів державного управління під час здійснення управлінської діяльності в адміністративно-політичній сфері державного управління.

ЛІТЕРАТУРА

1. Форма [Електронний ресурс] // Словопедія. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/36/53412/250407.html>.
2. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навчальний посіб. [Електронний ресурс] / С.Г. Стеценко. – К. : Атіка, 2007. – 624 с. – Режим доступу : <http://gadnuk.info/pidrychnuku/admin-pravo/493-stetsenko/9823---6-----s-1-----.html>.
3. Правознавство [Електронний ресурс] / [В.Ф. Опришко, Ф.П. Шульженко, С.І. Шимон та ін.] ; за заг. ред. В.Ф. Опришка, Ф.П. Шульженка. – К. : КНЕУ, 2003. – 767 с. – Режим доступу : <http://buklib.net/books/23163/>.
4. Колпаков В.К. Адміністративне право України : підручник [Електронний ресурс] / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 736 с. – Режим доступу : <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/685/17/>.
5. Колпаков В.К. Адміністративне право України : підручник [Електронний ресурс] / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с. – Режим доступу : <http://uristinfo.net/adminpravo/1-2010-12-16-08-37-09/8-glava6.html?start=2>.
6. Курко М.Н. Зміст державного управління (теоретико-правовий аспект) / М.Н. Курко // Юридичний вісник. – 2015. – № 1 (34). – С. 36-40.
7. Адміністративне право України : підручник [Електронний ресурс] / [Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дяченко та ін.] ; за ред. Ю.П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с. – Режим доступу : http://www.ebk.net.ua/Book/law/bityak_admpu/part3/304.htm.
8. Форми державного управління. адміністративна юстиція України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://admincourt.wordpress.com/2010/01/21/форми-державного-управління/>.
9. Мосьондз С.О. Адміністративне право України у визначеннях та схемах : навч. посіб. / С.О. Мосьондз. – К. : Прецедент, 2006. – 176 с.
10. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. С.В. Ківалова ; ОНЮА. – О. : Юрид. л-ра, 2003. – 896 с.
11. Малиновський В.Я. Державне управління : навч. посіб. – Вид. 2-е, доп. та перероб. / В.Я. Малиновський. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
12. Метод, методика, методологія [Електронний ресурс] // Словопедія. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/32/53404/31375.html>.
13. Адміністративне право України : основні поняття : навч. посіб. / [за заг.ред. д.ю.н., проф. І.П. Голосніченка]. – К. : ГАН, 2005. – 232 с.
14. Адміністративне право України : підручник / [за заг.ред. д.ю.н., проф. Коломоєць Т.О.]. – К. : Істина, 2009. – 480 с.
15. Гладун З.С. Адміністративне право України : навч. посіб. / З.С. Гладун. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 579 с.
16. Козлов Ю.М. Административное право : учебник / Ю.М. Козлов. – М. : Юристь, 1999. – 320 с.
17. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у двох томах. – Том 1 : Загальна частина [Електронний ресурс] / [редкол. : В.Б. Авер'янов (голова) ті ін.]. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с. – Режим доступу : <http://textbooks.net.ua/content/view/2643/15/>.

18. Адміністративне право. Загальна частина [Текст]: навч. посіб. [Електронний ресурс] / С.М. Алфьоров, С.В. Ващенко, М.М. Долгополова, А.П. Купін. – К.: Центр учб. л-ри, 2011. – 216 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/13430414/pravo/metodi_derzhavnogo_upravlinnya_ponyattya_vidi_administrativnogo_primusu.
19. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посіб. [Електронний ресурс] / В.Я. Малиновський. – Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1181_page_58.html.

REFERENCES

1. “Form”, *Slovopedia*, available at: <http://slovopedia.org.ua/36/53412/250407.html>.
2. Stetsenko, S.G. (2007), *Administratyvne pravo Ukrayiny: navchalnyy posib.* [Administrative law of Ukraine: schoolbook], Atika, Kyiv, Ukraine, available at: <http://radnuk.info/pidrychnuku/adminpravo/493-stetsenko/9823---6-----s-1-----.html>.
3. Opryshko, V.F., Shulzhenko, F.P., Shimon, S.I. et al. (2003), *Pravoznavstvo* [Jurisprudence], KNEU, Kyiv, Ukraine, available at: <http://buklib.net/books/23163/>.
4. Kolpakov, V.K. (1999), *Administratyvne pravo Ukrayiny: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine: schoolbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine, available at: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/685/17/>.
5. Kolpakov, V.K. and Kuzmenko, O.V. (2003), *Administratyvne pravo Ukrayiny: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine: schoolbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine, available at: <http://uristinfo.net/adminpravo/1-2010-12-16-08-37-09/8-glava6.html?start=2>.
6. Kurko, M.N. (2015), “Content of state administration (theoretical and legal aspect)”, *Yurydychnyi visnyk*, no. 1 (34), pp. 36-40
7. Bytyak, Yu.P., Garashchuk, V.M., Dyachenko, O.V. et al. (2005), *Administratyvne pravo Ukrayiny: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine: schoolbook], Yurinkom Inter, Kyiv, Ukraine, available at: http://www.ebk.net.ua/Book/law/bityak_admpu/part3/304.htm.
8. “Forms of state administration, administrative justice of Ukraine”, available at: <https://admincourt.wordpress.com/2010/01/21/форми-державного-управління/>.
9. Mosondz, S.O. (2006), *Administratyvne pravo Ukrayiny u vyznachennyakh ta skhemakh: navch. posib.* [Administrative Law of Ukraine in conceptions and schemes: schoolbook], Pretsedent, Kyiv, Ukraine.
10. Kivalov, S.V. (2003), *Administratyvne pravo Ukrayiny: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine: textbook], Yurydychna literatura, Odesa, Ukraine.
11. Malinovskyi, V.Ya. (2003), *Derzhavne upravlinnya: navch. posib.* [State administration: schoolbook], Atika, Kyiv, Ukraine.
12. “Method, methodic, methodology”, *Slovopedia*, available at: <http://slovopedia.org.ua/32/53404/31375.html>.
13. Holosnichenko, I.P. (2005), *Administratyvne pravo Ukrayiny: osnovni ponyattya: navch. posib.* [Administrative Law of Ukraine: main notions: schoolbook], GAN, Kyiv, Ukraine.
14. Kolomoets, T.O. (2009), *Administratyvne pravo Ukrayiny: pidruchnyk* [Administrative Law of Ukraine: textbook], Istyna, Kyiv, Ukraine.
15. Hladun, Z.S. (2004), *Administratyvne pravo Ukrayiny: navch. posib.* [Administrative Law of Ukraine: schoolbook] Kart-blansh, Ternopil, Ukraine.
16. Kozlov, Yu.M. (1999), *Administrativnoe pravo: uchebnik* [Administrative Law: textbook], Yurist, Moscow, Russia.
17. Averyanov, V.B. et al. (2004), *Administratyvne pravo Ukrayiny. Akademichnyi kurs: pidruch. : u dvokh tomakh. – Tom 1: Zahalna chastyna* [Administrative Law of Ukraine. Academic course: two volumes. – Volume 1: General part]

textbook in 2 vol. – Vol. 1 : General part], Vydavnytstvo «Yurydychna dumka», Kyiv, Ukraine, available at : <http://textbooks.net.ua/content/view/2643/15/>.

18. Alforov, S.M., Vashchenko, S.V., Dolgoplova, M.M. and Kupin, A.P. (2011), *Administratyvne pravo. Zahalna chastyna : navch. posib.* [Administrative law. General part : schoolbook], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, Ukraine, available at : http://pidruchniki.com/13430414/pravo/metodi_derzhavnogo_upravlinnya_ponyattya_vidi_administrativnogo_primusu.
19. Malinovskiy, V.Ya. (2000), *Derzhavne upravlinnya : navch. posib.* [State administration: schoolbook], Red.-vyd. vidd. “Vezha” Volhynia state university of the name of Lesya Ukrainian, Lutsk, Ukraine, available at : http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1181_page_58.html.

УДК 342.553

ДИНАМІКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

Галіцина Н.В., к.ю.н., доцент, директор

Бердянський інститут державного та муніципального управління

*Класичного приватного університету, вул. Урицького, 3Д, м. Бердянськ, Запорізька область, Україна
director@bidmu-kpu.com.ua*

Стаття стосується теоретично-змістовної сторони адміністративно-правових відносин як елемента адміністративно-правового механізму реалізації концепції соціальної держави. Автор тлумачить сутність та елементи таких правовідносин.

Ключові слова: соціальна держава, адміністративно-правовий механізм, правовідносини, адміністративно-правові відносини.

ДИНАМИКА АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНИЗМА РЕАЛИЗАЦИИ КОНЦЕПЦИИ СОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА

Галицина Н.В.

*Бердянский институт государственного и муниципального управления Классического частного университета,
ул. Урицкого, 3Д, г. Бердянск, Запорожская область, Украина
director@bidmu-kpu.com.ua*

Статья касается теоретико-содержательной стороны административно-правовых отношений как элемента административно-правового механизма реализации концепции социального государства. Автор объясняет сущность и элементы таких правоотношений.

Ключевые слова: социальное государство, административно-правовой механизм, правоотношения, административно-правовые отношения.

DYNAMICS OF ADMINISTRATIVE LEGAL MECHANISM OF REALIZATION OF THE WELFARE STATE CONCEPT

Halitsyna N.V.

*Berdyansk institute of state and municipal administration of the Classic private university,
str. Urickogo, 3D, Berdyansk, Zaporozhia area, Ukraine
director@bidmu-kpu.com.ua*

The paper theoretically applies to the content of administrative legal relations as the element of administrative legal mechanism of implementation of the welfare state concept. The author interprets the essence and the elements of such relations.

Mechanism of legal influence in the field of social security finds the external display in the process of performance by the certain public administration agencies with using of admitted by law tools about social security material security of socially vulnerable segments of the population, providing social services, etc., and also because of activity of the subjects of private law involved in social policy realization in these or those forms. In other words the static mechanism elements of administrative and legal providing of realization in social state conception which can't be practically used if it will not be taken into account the dynamics of interaction between relevant actors on the practical implementation of the concept of the social state, that just “responsible” relationship.